

στιγμὴν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ μέλλον τῆς οἰκίας τῶν Μεντσικῶφ. Θά θέσω ὑπὸ δοκιμασίαν τὸ θυγατρικὸν καὶ ἀδελφικὸν σου φίλτρον. Πλὴν μένε ἡσυχος, προσέθηκε μετὰ μειδιάματος δηλοῦντος τὴν ἀμνηχανίαν, ἣν ἡ πανηγυρικὴ αὕτη ἀπαρχὴ ἀνεγέννησεν ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς νεάνιδος. Τὸ κατὰ σέ, πρόκειται μόνον νὰ συναινεῖς εἰς τὴν εὐτυχίαν σου καὶ τὸ ἐλπίζω, ἐπι δε μὲ μείζονα, τὸ θεβαιῶ, τιμὴν ἢ ὅσῃν νὰ ὀνειροπολήσῃ ἐδύνατο γυναικὸς φιλοδοξία.

Ἡ Μαρία ἐπλησίαζε νὰ διανύσῃ τὸ δέκατον πέμπτον τῆς ἡλικίας αὐτῆς ἔτος.

Τὸ καθαρῶς ὡριεῖς τῆς ὑπόχρου τῆς μορφῆς, ὑπὸ λαμπρᾶς ξανθῆς κόμης περιστευμένης, ἀπεικόνιζεν ἀθωότητα καὶ ἀγγελικὴν καλλονὴν, ἀναδεικνυομένην ἐπι μᾶλλον ἀξιοθαύμαστον διά τινος σκοτεινοῦ χρώματος μελαγχολίας κεχυμένης ἐπὶ τῶν λεπτῶν αὐτῆς χαρακτῆρων καὶ τοῦ ὅλου τῆς φυσιογνωμίας. Οἱ δὲ βλέποντες αὐτὴν ἐνόουν ἐρεξῆς, ὅτι τὸ θεσπέσιον τοῦτο πλάσμα δὲν ἦτο ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα συνετάζαντο τοῖς γηϊνοῖς δι' ἀρρήκτων δεσμῶν, καθόσον καὶ ὁ κυανοῦς μέγας αὐτῆς ὀφθαλμὸς, αὐτομάτως πρὸς οὐρανοῦς ἰθυνομένος, ἐραίνετο πάντοτε, ὅτι ἐκεῖ ἐζήτει τὴν ἐπιθυμητὴν πατρίδα. Ἄλλ' ἡ τῶν ἀέλπτων μεγαλείων ἀγγελία ἀντὶ νὰ φαιδρύνῃ τὸ πρόσωπόν της, ὅπως ἀνέμεεν ὁ Μεντσικῶφ, μετέβαλε τὴν ἀδημονίαν της εἰς ἄβητον ἀπεικόνισμα θλίψεως.

Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ἐλάτρευε τὸν πατέρα της, κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειάν της, ὅπως φανῇ, ὅτι τὴν διακοίνοισιν ταύτην, τὴν ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν χειλέων της ἠωρημένην, ἀπεδέξατο μετὰ τῆς αὐτῆς χαρᾶς, μεθ' ἧς καὶ ὁ πατήρ της· οὗτος δὲ τότε μετὰ τῆς ἐπιτετηθευμένης παρὰ ταῖς αὐλαῖς σοβαρότητος ἐγονυπέτησε πρὸ τῆς Μαρίας, καθ' ἃ τὸ τῶν μοσκοβιτῶν ἔθιμον διατάσσεται νὰ πράττῃ πᾶς, ὅστις τὸ πρῶτον παρουσιάζεται πρὸ τῆς γυναικὸς τοῦ ἡγεμόνος, καὶ προτρέψας τὴν τε γυναῖκα καὶ τὰ δύο τοῦ ἄλλα τέκνα τὸ αὐτὸ νὰ πράξωσι,

— Προσφωνήσατε μετ' ἐμοῦ, λέγει πρὸς αὐτὰ σοβαρῶς, τὴν μνηστῆν τοῦ Τσάρου.

Ἡ Μαρία ἦτο βιαίως συγκεκινημένη, ἀλλ' ἡ συγκίνησίς της ἦτο τι πολὺ διάφορον ἐκείνης τὴν ὁποίαν πᾶσα ἄλλη ἐν τῇ θέσει της ἤθελε δοκιμάσει, καὶ ἀντὶ φωνῆς χαρᾶς, ἣν προσεδόκα ὁ Μεντσικῶφ, κραυγὴν λύπης ἀφῆκεν ἐκ τοῦ στήθους της, ὅτε εἶδε τοὺς οἰκείους προσκυνούοντας πρὸ αὐτῆς.

— Τί πράττεις, πάτερ μου, ἀνέκραξεν, ἀνεγείρουσα τὸν Μεντσικῶφ. Ὡ, δὲν εἰζεύρεις τί μοι εὐχέσαι!

— Πλὴν δὲν εἶναι εὐχὴ, ἀπήντησεν ἀπόπληκτος ἐκείνος· τὸ ἀγγελλλόμενον εἶναι πράγμα τελεστημένον.

— Πῶς! ἢ εἰμαι ἀληθῶς ἡ μνηστῆ τοῦ Τσάρου;

— Ἄναμφιβόλως, ὑπέλαβεν ὁ Μεντσικῶφ. Πλὴν μήπως εἶναι τάχα νέον, τόσον δεινὸν νὰ τὸ ἀκούσῃ τις; Ἐγὼ ἐπέρανα τὸ συνοικέσιον τοῦτο.

— Τότε, πάτερ μου, δακρυόροσῶσα λέγει ἡ νεάνις, ἄνευ ἀμφιβολίας ἐπέρανας τὴν δυστυχίαν μου.

Σκοτεινὸν νέφος διεχύθη ἐπὶ τοὺς χαρακτῆρας τοῦ πρίγκιπος, καὶ μεθ' ὕψους αὐστηροῦ θεωρήσας τὴν κόρην του·

— Μαρία, λέγει, οὐδόλως εἶναι φυσικὴ τοιαύτη τις διαγωγὴ εἰς τὴν κόρην τοῦ Μεντσικῶφ· μοὶ κρύπτεις μυστήριον, τὸ ὁποῖον ἐπεθύμουν αἰωνίως ν' ἀγνοῶ καὶ τὸ ὁποῖον ὅμως ὀφείλω νὰ μάθω.

Ἐκείνη ἀκούσασα τὸν πατέρα της ὑποδηλοῦντα ὑπόνοιάν τινα, τῆς ὁποίας δὲν ἐνόει καλῶς ὅλην τὴν ἔκτασιν, ἠσθάνθη τὸ ἐρύθημα ἀναβαῖνον εἰς τὰς παρειάς της καὶ ἐταράχθη, ἀλλ' ἡ ταραχὴ της διήρκεσεν ἐπ' ὀλίγον, μεθ' ἃ ἐπῆλθεν ἡ ῥάθυμος σταθερότης τῆς ἀθωότητος.

— Τί αἰνίττονται οἱ λόγοι σου ἀγνοῶ, λέγει μεθ' ἀπλότητος· σὲ θεβαιῶ ὅμως, πάτερ μου, ὅτι οὐδέποτε ἔπαυσα οὔσα ἀξία σοῦ καὶ τῆς μητρὸς μου· ἂν δὲ ἀποποιοῦμαι θρόνον, πράττω τοῦτο, διότι ὑπακούω εἰς τὴν φωνὴν τῆς καρδίας μου, ἣτις δὲν θέτει τὴν εὐτυχίαν, ὅπου σεις τὴν βλέπετε, καὶ τὴν ὁποίαν ἀναμφιβόλως τυχαίως ἐπεδαψίλευσεν ὁ Θεός.

Αὕτη ἡ ἀπάντησις, ἡ ἀπεικονίζουσα ἀφελῆ εὐγένειαν καὶ μεγαλεῖον, οὕτως ἐτάραξε τὸν Μεντσικῶφ, ὥστε εἰς τὴν ἄρνησιν τῆς θυγατρὸς του ἠσθάνετο, ὅτι πᾶσα ἡ τῆς ζωῆς καὶ ὀνόματος αὐτοῦ λαμπηδὼν ὠχρεία, ὅτι ὀλιγωροῦσα αὕτη ἐνὸς στέμματος, ἀνυψοῦτο ἀπειράκις μᾶλλον ἢ ὅσον αὐτὸς ἐνόμιζεν ὅτι ἀνυψοῦτο, καταθέτων τοῦτο πρὸ τῶν ποδῶν της.

Ἐν τούτοις πᾶσά της ἡ φιλοδοξία, ἐπὶ στιγμὴν καταβλήθησα, ἀνεφάνη μετ' ὀλίγον μᾶλλον διάπυρος καὶ μᾶλλον διήγειρεν αὐτὸν εἰς ἀγανάκτησιν, διότι ἔβλεπεν ἀποχωριζόμενον κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν τὸν σκοπὸν τοσοῦτων ἀγῶνων καὶ μηχανορραφημάτων. Εἰς τὴν ζωὴν του πρῶτην ἤδη φορὰν συνήντησε ψυχὴν, τὴν ὁποίαν ἐμαγγάνευε μᾶλλον ἢ τῶν οὐρανῶν βασιλεία ἢ ἡ τῆς γῆς, καὶ διὰ τοῦτο διηυθύνθη εἰς τὸ παιδικὸν του φίλτρον καὶ εἰς τὴν ἀφοσίωσιν τῆς κόρης, ἣν ἐπὶ τέλος εὔρε θῦμα.

— Ἐστω, πάτερ μου, θά γείνω τσαρίνη, λέγει αὐτῷ μετὰ τοῦ μελαγχολικοῦ καὶ ἠδέος μειδιάματος, ὅπερ ἐδάνειζε τοσαῦτα εἰς τοὺς χαρακτῆράς της γόητρα, ἐὰν τοιαύτη εἶναι ἡ τοῦ Θεοῦ θέλησις, ἐπιπροσθεῖσα μεθ' ἐνὸς εἶδους σοβαρότητος ἀγίας καὶ προφητικῆς. Ἀποσπάσας δ' ἀπᾶξ τὴν συναινεσίαν της ὁ Μεντσικῶφ, ὅστις ἐνόμιζεν, ὅτι διὰ παντὸς ἐκράτει τῆς τύχης, ἀνεχώρησε μετὰ τῶν οἰκείων διὰ Πετρούπολιν,

ἐνθα διανοεῖτο, ὅτι θὰ ἀπαστρέψῃ ἐκ τῆς αἰγλης τῆς νέας του εὐνοίας. Ἡ συνοδία του συνίστατο ἐκ πολυκεφάλου θιάσου ὑπηρετῶν καὶ ἀξιοματικῶν, ἡ δὲ θεραπεία του προσεπάλασε κατὰ τὴν πολυτέλειαν πρὸς τὴν τοῦ ἡγεμόνος.

Ἡ Μαρία ἐδέξιοτο μεθ' ὧλων τῶν εἰς τὴν τσαρίνην ὀφειλομένων τιμῶν, δοκιμάζουσα παρὰ τὴν βούλησιν τῆς ἀόριστόν τινα φρίκην, διότι ἐδέχετο τοσαύτας ὑποκλίσεις. Εἶχε μᾶλλον τὸ ἦθος τοῦ θύματος, τοῦ παρὰ τῶν ἀρχαίων παρασκευαζομένου ὅπως προσενεχθῆ εἰς τὸν βωμὸν, ἡ νέας τινὸς Ἐσθήρ, πορευομένης νὰ δεχθῆ τὸν τίτλον τῆς βασιλείσης μετὰ τοῦ συζυγικοῦ ὅτε δὲ νεαραὶ ἀγρότιδες συνωστίζοντο, ὅπως θεωρήσασιν αὐτὴν ἔκθαμβοι διεργομένην, καὶ μετὰ φθόνου ἴσως, πολλῶ μᾶλλον ἐξήλου ἡ Μαρία τὴν ταπεινὴν των τάξιν, ἢ αὐταὶ τὸ στέμμα ἐκείνης.

— Φεῦ! ἔλεγεν ἀνιωμένη, εἶμαι καθὼς τὸ ἴον, ὅπερ ζῆ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐν πλήρει φωτὶ θ' ἀποθάνω.

Ἄλλὰ τὰ πράγματα πολὺ μετεβλήθησαν κατὰ τὴν βραδείαν ἀπουσίαν τοῦ Μεντσικῶφ.

Λίαν θαρραλέος οὗτος εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην ἐνὸς παιδίου καὶ λίαν εὐαρέστως εἰς τὴν ἐπίδειξιν του ἡσυχολημένος, παρημέλησε τὴν δέουσαν ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν αὐτοῦ ἀνήλικος ἐπαγρύπνησιν· οἱ δ' ἔχθροί του Ὁστερμάνος, Γολοφάνος, Γαλιτσίνος, καὶ Δολγορούκης συνεφώνησαν νὰ ὑποσκάψωσιν ὑπ' αὐτὸν τὴν δύναμίν του. Καὶ δὴ καὶ τὴν δυσαρέσκειαν αὐτῆς ζήλοτύπου εἰργάσαντο, καὶ τὴν θρασύτητα τοῦ ἐπιτρόπου κατηγόρησαν, διότι ἐτόλμα τὴν σύμμειξιν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ αἵματος τοῦ Ῥωμανῶφ μὲ τὸ αἷμα ἐνὸς νεαυξήτου, ἐνὸς τρεχετύχου (vagabond) καὶ ἐπωφεληθέντες ἐκ τῆς εἰς Ὀρνιαεμβάσιμ ὁδείας τοῦ Μεντσικῶφ ἐποίησαν ἀνάρπαστον τὸν νέον Τσάρου ἀπὸ τοῦ ἐν Πέτερχοφ μεγάρου του, ἐν ᾧ ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ ἐπίτροπος, μᾶλλον ὁσονοῦπω ν' ἀγάγῃ τὴν μελλόνυμφον αὐτοῦ.

Ὁ Μεντσικῶφ ἐκπλαγείς ἐπὶ τῇ μὴ ἐν Πέτερχοφ ἀνευρέσει τοῦ Τσάρου τρέχει εἰς Πετρούπολιν, ἀσθμαίνων φθάνει εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν μέγαρον, ἀλλὰ τῷ ἀπαγορεύουν ν' ἀναβῆ τὸν οὐδὸν ἐπανέρχεται τότε εἰς τὸ ἴδιόν του μέγαρον καὶ μανθάνει, ὅτι κατὰ διαταγὴν τοῦ Τσάρου ἢ μᾶλλον ἐκείνων, οἵτινες ἐνήργουν ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ, ἀφῆλτον αὐτὸν καὶ θησαυροὺς καὶ φύλακας καὶ πάντα τὰ ἐπιπλα καὶ σκεύη. Δὲν ἀπελπίζεται ὁμῶς ἀλόμῃ ἐλπίζων δὲ εἰς τὴν μακρὰν μὲ τὸν Πέτρον σχέσιν του, πέμπει τὴν γυναῖκά του καὶ τὴν κόρην αὐτοῦ νὰ τὸν ἰκετεύσωσιν ἐνθάκρος, ὅπως ἐπιτρέψῃ αὐτῷ συνέντευξιν· ἀλλὰ φρουρὰ ἐξ ἐπιλέκτων στρατιωτῶν ἀντὶ πάσης ἄλλης ἀπαντήσεως τὸν ὀδηγᾷ εἰς τὸ ἐν Πετρούπολει ἐνδιαιτήματά του, τὸ ὀλίγον τῆς πρωτευούσης ἀριστάμενον.

Συνοδοὶ αὐτοῦ ἦσαν ἡ σύζυγός του καὶ τὰ τέκνα· αὐτὸς δὲ ὑπέφερε τὴν ἑαυτοῦ δυσμερίαν, ὡς ἦτο ἄξιος τῆς τύχης του, μετὰ γενναίας ἀταραξίας· καθότι συνελθὼν ἑαυτῷ ὁ δαιμόνιος οὗτος ἄνθρωπος, πάνυ ταχέως ἀνεκτίησαστο τὴν πάλαι ἐνέργειάν του. Τὸ τέρμα ὅμως τῆς δυσμερείας, εἰς ἣν ὑπέπεσε—τὴν φοικαλέαν Σιβηρίαν,—τὸ διέβλεπεν ἀδεῶς. Ναὶ, δὲν τὸ ἐφοβεῖτο δι' ἄλλο εἰμὴ μόνον διὰ τὰ περικυκλοῦντα αὐτὸν τόσῳ προσφιλεῖ ὄντα, ἅτινα δὲν ἔτυχον τοῦ ψηφίσματος τῆς προγραφῆς, καὶ ἦσαν ἐπομένως ἐλεύθερα νὰ μείνουν. Πρὸς τοῦτο μάλιστα τοὺς καθικέτευσεν ὁ Μεντσικῶφ, τοῖς τὸ προσέταξε· πλὴν μάτην. Ἡ εὐγενὴς αὕτη ἀφοσίωσις συγκινεῖ μέχρι δακρῶν ἐκείνον, ὅστις εἶναι τὸ ἀντικείμενον ταύτης. Ἐνηγκαλίζετο μετὰ φιλοστόργου τρυφερότητος τὴν πριγκίπισσαν καὶ τὰ τέκνα του καὶ ἀφήσας νὰ πέσῃ ἐπὶ τῆς πρωτοτόκου τοῦ βλέμμα ἀλγεινόν, τῇ λέγει συγκεκομμένη τῇ φωνῇ·

— Φεῦ! ταλαίπωρόν μου τέκνον, ἄλλο στέμμα διὰ σὲ ὠνευρόπλησα, ὄχι τὸ τοῦ μάρτυρος.

— Προτιμῶ τοῦτο, πάτερ μου, ἀπήντησεν ἡ Μαρία μετὰ φωνῆς πολλῆ μᾶλλον καρτερικῆς ἢ ὅτε εἶπε «θὰ γείρω τσαρίνη.»

Ὁ Μεντσικῶφ ἐπὶ τινὰς στιγμάς προσεῖδεν αὐτὴν ἐν σιγῇ, ὥσει καταληφθεὶς ὑπὸ ἀγίου τινὸς σεβασμοῦ καὶ οἰονεὶ διαφωτισθεὶς ὑπὸ αἰφνιδίας ἀποκαλύψεως.

— Τί ἐφαντάσθην λοιπὸν χθές; ὑπετονθόρουσε. Τῆς γῆς τὰ στέμματα δὲν εἶναι ἄξια νὰ κοσμῶσι τῶν ἀγγέλων τὰ μέτωπα;

Ἐν τούτοις οἱ ἔχθροί του εὗρον αὐτὸν πολὺ πλησιάζαντα εἰς τὸ Ῥεννεβούργον ἀπὸ τῆς Πετροπούλεως καὶ τοῦ Τσάρου, καίτοι ἡ κατοικία αὕτη ἀρίστατο τῆς Μόσχας ἑκατὸν πενήντα λεύγας, καὶ διὰ τοῦτο, ὅπως εἶχε προῖδει, τὸν ἐξώρισαν χιλίας πεντακοσίας λεύγας μακρὰν ἀπ' ἐκεῖ, εἰς τὸ ἐν Σιβηρίᾳ χωρίον Ἰακούστην.

Ἐτοιμάζεται λοιπὸν ἡ δίστηνος οἰκογένεια διὰ τὴν ἐξορίαν ταύτην, ἀφ' ἧς μετὰ μικρὸν ἐπέστρεψεν· ἀλλ' αἱ δυνάμεις τῆς πριγκίπισσης Μεντσικῶφ δὲν ἐξίσωσαν τὴν ὑπακοήν της, διότι ἐξέπνευσεν ὑπὸ τοῦ καμάτου, ὑπὸ τοῦ ψύχους, ὑπὸ τῆς ἀληθδόνος μεταξὺ τοῦ Ῥεννεβούργου καὶ τοῦ Καζάν, κατὰ τὴν ἀγωνίαν τῆς ὁποίας τὸν ἱερέα ἀντικατέστησεν ὁ σύζυγος, καὶ οὐδὲν ἐκ τῶν ἐπιγείων του ἀγαθῶν ἔκλαυσεν ἢ τὴν σύζυγόν του.

Ἄλλ' ἡ Μαρία;

Αὕτη μετὰ καρτερίας σπανίας εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην τῶν νεανίδων ἐσταμάτησε τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς μητρὸς της καὶ ἐπὶ τοῦ πεπηγότος αὐτῆς μετώπου καταθεῖσα τὸν πχνύστατον ἀσπασμόν·

— «Ἐντὸς ὀλίγου», τῇ λέγει ταπεινῇ τῇ φωνῇ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ της ὑπέδειξαν τὸν οὐρανόν.

Ἐν τέλει ἔφθασεν εἰς τὴν Ἰακούςτην ἢ τῶν ἔξοριστῶν μας ἀποικία, εἰς οὗς ὑπὸ εὐσπλαγχνίας κινούμενος ὁ διοικητὴς τῆς Τολδόφσκης ἐχορήγησε μερικὰ ρούβλια, δι' ὧν ὁ Μεντσικὼφ ἠγόρασε τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα πρὸς καλλιέργειαν τῆς γῆς καὶ κατεσκεύασε ξυλίνην τινὰ καλύβην, ἐν ἣ κατέλυσε μετὰ τῶν τέκνων του καὶ τινῶν ὑπηρετῶν, πιστῶν μεινάντων καὶ ἐν αὐτῇ αὐτοῦ τῇ δυστυχίᾳ.

Ἐκεῖ ἐνδύθεις τῶν χωρικῶν τῆς Σιβηρίας τὸ ἔνδυμα ὁ πριγκιπὶς Μεντσικὼφ, ὁ πρωθυπουργὸς τῆς αὐτοκρατορίας ἐπὶ τριῶν βασιλείων, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ κληρονόμος τοῦ ὀνόματός του μετὰ τῶν δύο ἀδελφῶν του, ἡ ἐτέρα τῶν ὁποίων ἦτο μνηστὴ τοῦ Τσάρου, παρεδόθησαν εἰς τὰς ἐξευτελιστικωτάτας καὶ τραχυτάτας τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἀγροτικοῦ βίου, παρέχοντες εἰς τὸν κόσμον τὸ ἀνήκουστον παράδειγμα τῆς ἀσταθείας τῶν ἀνθρωπίνων μεγαλείων.

Ἡ μνηστὴ τοῦ Τσάρου προητοιμαζέ τὴν τροφήν, ἡ δὲ ἀδελφὴ τῆς, βοηθουμένη καὶ ὑπὸ τινος δούλης τοῦ Μεντσικὼφ, διώρθωνε τὰ ἐνδύματα καὶ ἔπλυε τὰ ἔθνια· ταύτην δὲ τὴν υπερβόρειον ἀποικίαν, ἥς τὰς ἡμέρας ἐπλήρου ἢ ἐργασίας, ἡ δέησις καὶ ἡ μελέτη, ἀπετέλουν ὁ σπρίων σπόροι, ἐν ἔκλυθρον, τέσσαρα πλήρη κιβώτια καὶ τινὰ ὀρνίθια καὶ περιστέρια σταλέντα ἐκ Τολδόφσκης ὑπὸ τινος ἀγνώστου εὐεργέτου.

Ἄλλ' ἤδη δὲν προτιθέμεθα νὰ διηγηθῶμεν ἡμέραν πρὸς ἡμέραν τὴν ἀλγεινὴν ταύτην ἐξορίαν καὶ πάντα τὰ ἀλλεπάλληλα αὐτῆς δεινοπαθήματα, καθόσον μέγας τις συγγραφεὺς, ὁ Λαμαρτίνος, ἀπηθανάτισεν ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς Ρωσίας τὸ περὶ τούτου ἀπομνημόνευμα· θέλομεν μόνον νὰ συνοδῶσωμεν μέχρι τοῦ ἄκρου τῆς ἐπιγείου ὁδοῦ τῆς τὴν γλυκεῖαν καὶ μελαγχολικὴν ἐκείνην μορφήν, ἣτις ἐκαλεῖτο Μαρία Μεντσικὼφ καὶ ὑπῆρξε μίαν μόνην ἡμέραν μνηστὴ τοῦ Τσάρου.

Ὀλίγους λοιπὸν μῆνας μετὰ τὴν ἐν Σιβηρίᾳ διαμονὴν των ὁ ἀδελφὸς καὶ ἡ νεαρὰ ἀδελφὴ τῆς Μαρίας κατέπεσον ἐπικινδύνως ἀσθενεῖς. Τὸ τραχὺ τοῦ τόπου τούτου κλίμα, τὸ μᾶλλον δολοφόνον ἢ τὸ τῆς Καυκασίας, ὅπερ ὑγιεῖς ἀνθρώπους θανατώνει, διέφθειρε τὰς πηγὰς τῶν νεαρῶν τούτων φύσεων, αἵτινες ἦσαν τόσον λεπτοφυεῖς καὶ εὐθραστοὶ, καὶ ὁ Μεντσικὼφ καὶ ἡ Μαρία ἀλληλοδιαδόχως ἐπεφορτίσθησαν νὰ ἀγρυπνῶσι νύκτα καὶ ἡμέραν παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τῶν ἀσθενῶν. Ἡ περιποίησις των, ὑποβοηθουμένη ὑπὸ τῶν θαυμασιῶν μέσων τὰ ὁποῖα ἡ φύσις ἐπιφυλάσσει εἰς τὴν ἡλικίαν ταύτην, ἐθριάμβευσε κατὰ τοῦ θανάτου· κατὰ δὲ τὴν ἀναρρώσιν τῆς Ἑλένης καὶ τοῦ νέου Μεντσικὼφ, ἡ Μαρία προσεπάθει δι' ἀπειρώς τρυφερὰς περιθάλψεως καὶ διὰ διαφόρων ἐπινοήσεων διηγήσεως

ἱστοριῶν ἐξαισιῶν, ἀναφέρουσα καὶ τοὺς εὐτυχιστέρους τοῦ παρελθόντος χρόνου, νὰ τέρψῃ τῶν ταλαιπώρων τούτων παιδιῶν τὴν καρδίαν καὶ νὰ τὰ κάμῃ νὰ λησμονήσωσιν, ὅτι δὲν εἰσῆλθον δι' ἄλλο εἰς τὴν ζωὴν, εἰμὴ μόνον διὰ νὰ εἰσέλθωσι ταῦτοχρόνος καὶ εἰς τὴν ἐξορίαν. Πλὴν φεῦ! ἦτο τελευταία λάμψις ἀγνῆς φλογός, τὴν ὁποῖαν ὁ σκληρὸς ἀρκτῶος ἄνεμος ἐπρόκειτο μετ' οὐ πολὺ νὰ σβέσῃ, ἦτο τὸ ἔσχατον ἄρωμα τοῦ μυροπνύου κρίνου, τὸ ὁποῖον ἡ καταγίς τῆς δυστυχίας ἐπρόκειτο νὰ ἐκκόψῃ ἐπ' αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ μίσχου του.

Ἄλλ' οἱ μόχθοι, αἱ θλίψεις καὶ αἱ πολυεταίρες θάσανοι, τὰς ὁποίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νόσου τῆς τε ἀδελφῆς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς ὑπέστη, δὲν ἐβράδυναν νὰ σπείρωσι καὶ ἐν αὐτῇ τὸν σπῆρον τῆς νόσου, τὸ δὲ χεῖριστον, ὅτι τὸ κακὸν ἐν αὐτῇ ἐθάθυε μετὰ πλειοτέρας ὀρμῆς, ὡς εἰ ἤθελε νὰ ἐκδικηθῇ τὸ νέον τοῦτο θῦμα, διότι ἀπελάκτισεν αὐτὸ ἀπὸ τῆς διπλῆς του λείας· ὅτε δὲ κατέπεσε κληνῆρης, εἶχε τὸ προαἰσθημα, ὅτι δὲν θὰ ἀνεγερθῇ ἐκείθεν πλέον, ἀναγγείλασα τοῦτο καὶ εἰς τὸν πατέρα τῆς, χωρὶς νὰ φανῇ πεφοβισμένη ὑπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἢ τῆς φωνῆς ἢ ἄλλων τινῶν σημειῶν φρίκης, τὰ ὁποῖα ἡ τοῦ θανάτου προσέγγισις ἐκτυποῖ ἐπὶ τῶν χαρακτηριστῶν ἐκείνων τῶν ἀτόμων, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ θερίσῃ.

Ἵπερφυσικὸν τι φῶς, τὸ φῶς τῆς τρισολβίου κατοικίας, τὴν ὁποῖαν διέβλεπεν αὐτῇ, ἤδη ἀναμφισβόλως ἐφώτισε τὸ ὄχρον τῆς πρόσωπον καὶ τὴν ξανθὴν τῆς κόμην ἐν μόνον μελαγχολίᾳ νέφος διήλθεν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς, ἐφ' ὧν ἦτο ἐζωγραφημένη ἡ εὐδαιμονία τῶν ἀγγέλων, καὶ τοῦτο ἔγεινε, ὅτε οἱ τὰ μάλα φιλοῦντες αὐτὴν ἀδελφοὶ τῆς, οἱ παρὰ τὴν κλίνην αὐτῆς ὀλολύζοντες, μετὰ τούτων δὲ καὶ οἱ πιστοὶ ὑπηρέται τοῦ πατρὸς τῆς, ὀρθοῦ ἱσταμένου καὶ τούτου παρὰ τὸ προσκεφάλαιον τῆς ἐπιθανάτου κόρης του καὶ ἐξαντλήσαντος τὰς παρ' αὐτῷ πηγὰς τῶν δακρύων ὑπὸ τοῦ ἄλγους, προσέβλεπον αὐτὴν ἀπαραμύθητοι μετὰ βλέμματος αἰμοσταγοῦς καὶ ἀτενοῦς, ἐνῶ αὐτῇ διὰ σχήματος παραιτήσεως τοῖς ἔδειξε τὸν οὐρανόν, καὶ διὰ τῆς γλυκύτητος καὶ τοῦ μειδιάματός τῆς τοῖς ἔδωκε νὰ ἐνοήσωσιν, ὅτι ἀπέθνησκεν εὐδαιμῶν καὶ δὲν ἔπρεπε διὰ τοῦτο νὰ καταθλιβῶνται.

Ὀλίγας στιγμὰς πρὶν ἢ ἐκπνεύσῃ ἔπεσε τὸ βλέμμα τῆς πρὸς τινὰ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς τῆς χειρὸς λάμποντα ἀδάμαντα, ὅστις ἦτο ὁ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς ὡς ἀπὸ μέρους τοῦ Πέτρου Β' δοθεὶς αὐτῇ ἀρχαῖον. Τοῦτον ἀποσπάσασα ἀπὸ τοῦ δακτύλου τῆς καὶ δοῦσα τῷ πατρί·

— Ἐάν ποτε ἐπανίδῃς τὴν Ρωσίαν, ἀπόδοτε τὴν κηδεστὴν ταύτην εἰς τὸν Τσάρον, εἶπεν· ἤδη εἶμαι μνηστὴ ἡγεμόνος ἀπειρώς

μᾶλλον ἰσχυροτέρου αὐτοῦ... καὶ ἀπέθανεν.

Ἀπέθανεν ἐν τινι τῆς Σιβηρίας καλύβῃ, ἄνευ οὐδενὸς παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν της ἱερέως ἢ τοῦ πατρὸς της, ὅστις αὐτὸς ἀπήγγειλε τοὺς νεκρωσίμους ψαλμοὺς, αὐτὸς ἔσκαψε μὲ τὰς ἰδίας του χεῖρας τὴν γῆν τοῦ δαπέδου τῆς καλιᾶς, ἵνα θάψῃ ἐκεῖ τὴν κόρην του.

— Οὕτως ἔδοξε τῷ Θεῷ, εἶπε συμπληρῶν τὸ σπαρξικάρδιον τοῦτο καθήκον· ὅπως ἐξαγνισθῇ τὸ παρελθὸν τοῦ Μεντσικῶφ καὶ τὸ ὄνομά του ἐν τῷ μέλλοντι, ἐχρειάζετο ἐν θύμα· ὁ Θεὸς εἶναι ἀγαθὸς ἀλλὰ καὶ δίκαιος, καὶ ἐπέζησεν ὀλίγον χρόνον τῆς πολυφιλήτου του θυγατρὸς.

Μετά τὴν ἀπώλειαν τοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας του, ὁ θάνατος τῷ ἐφαίνετο πλέον εὐεργέτημα, καὶ ἀπέθανεν ἀποσπασθεὶς ἐντελῶς τῶν ἀνθρωπίνων μεγαλείων, πλήρης γαλήνης καὶ καρτερίας, ὡς ὀφείλει ν' ἀποθάνῃ ὁ χριστιανός. Δοὺς δὲ τὴν τελευταίαν εὐλογίαν εἰς τὰ τέκνα του εἶπεν·

— Αἱ ψυχαί σας εὐρίσκονται ἀκόμη ἐν ἀθώῳ καταστάσει· ταύτην δὲ θὰ προστατεύσωσι μᾶλλον αἱ ἔρημοι αὐταί, ἢ ὁ τῆς αὐλῆς ἀήρ· ἐὰν ὁμως ποτὲ ἐπιστρέψῃτε ἐκεῖ, ἐκεῖνα μόνον τὰ παραδείγματα νὰ ἐνθυμηθῆτε, ὅσα σὰς ἔδωκα ἐν ταύτῃ τῇ διαμονῇ.

Καὶ τὸν ἔθαψαν τὰ τέκνα του ἐν τῷ αὐτῷ τάφῳ, ἔνθα αὐτὸς εἶχε καταθέσει τὴν πρωτότοκόν του κόρην.

Καθ' ἣν ὁμως στιγμήν ἐπλησίαζε νὰ ἐκπνεύσῃ, αὐλικὸς τις ταχυδρόμος ἐκόμισεν αὐτῷ τὴν χάριν καὶ τὰ εἰς Πετρούπολιν ἀνακλητήριά του. Πέτρος ὁ Β' εἶχεν ἀποθάνει· ἡ πρώτη δὲ φροντίς τῆς αὐτοκρατείας Ἀννης τῆς διαδεχθείσης αὐτὸν, ἄμ' ἀναβάσης τὸν θρόνον, ἦτο ν' ἀνακαλέσῃ ἐκ Σιβηρίας τὸν φίλον καὶ πιστὸν τοῦ πατρὸς ὑπουργόν, τὸν ὁποῖον κατὰ τὴν ἐξορίαν του ἔμελλον ν' ἀντικαταστήσωσιν οἱ δημιουργοὶ τῆς δυστυχίας του, οἱ Δολγοροῦκκι. Ἄλλ' ἐκ τοῦ παλινστροφου τούτου τῆς τύχης μόνος ὁ Ἀλέξανδρος Μεντσικῶφ καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ Ἐλένη ὠφελήθησαν. Ἐπανελθόντες ἐν Ῥωσσίᾳ ἔτυχον παρὰ τῇ αὐτοκρατείᾳ Ἀννης ἀνταξίας τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς των δεξιώσεως, ἀποδοθέντων εἰς τὸν υἱὸν πάντων τῶν ὑπουργημάτων καὶ ἀξιωματίων τοῦ πρίγκιπος πατρὸς.

Ἐκτοτε ἀπὸ τῆς εὐδαιμονος ταύτης ἐπανόδου, ὁ οἶκος τοῦ Μεντσικῶφ δὲν ἔπαυσεν ἀπὸ τοῦ νὰ ρίπτῃ τὰς ζωηροτέρους λάμψεις.

ΔΗΜ. Π. ΓΕΩΡΓΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Ὁ Μανουὴλ Τομπάκης διηγεῖτο, αὐτόπτης τοῦ πράγματος γενόμενος, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ Νικόλαος ἠναγκάσθη ποτὲ ἐξ ἐναντίων ἀνέμων νὰ καταπλεύσῃ εἰς Πύλον, ὅπου εὗρεν ἠγκυροβολημένον τὸν φίλον του Νικόλαον Λάμπρον ἐκ Σπετσῶν. Ἀμφότεροι οἰκειωθέντες πρὸς τὸν ἀ-

γᾶν τοῦ τόπου, προσεκλήθησαν ὑπ' αὐτοῦ εἰς γεῦμα· καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς εὐωχίας εἶπεν ὁ δ-σμανίδης τοπάρχης τὸν Λάμπρον νὰ τραγουδήσῃ· ὁ δὲ, ζητήσας τὸ μουσικὸν ὄργανόν του, ἤρχισε

Διψοῦν οἱ κάμποι γιὰ νερὰ
Καὶ τὰ βουνὰ γιὰ χιόνια,
Διψᾷ καὶ ὁ δόλιος Ζαχαρίας
Γιὰ τούρκικα κεφάλια.

Διεκόπη μόνον μετὰ τὴν πρώτην ταύτην στροφὴν ἵνα εἶπῃ πρὸς τὸν ξενίζοντα δεσπότην· «μὴ σοῦ κακοφανῇ, ἀγᾶ μου, τὸ τραγουδί τὸ λέγει.» — «Δὲν πειράζει, ἀπήντησε μειδιῶν ὁ δ-σμανίδης, δὲν πειράζει, ῥεζῆζη Νικόλα, ἐξακούθει.»

ΙΝΔΑΛΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΠΤΑΣΙΑΙ

Παρητηρήθη πολλάκις ὅτι παρεμπίπτοντος λόγου ἐν τινι συναναστροφῇ περὶ ὑπερφυσικῶν φαινομένων, οἱ ἡμίσεις τοῦλάχιστον τῶν παρηρυσκομένων εἶνε ἔτοιμοι νὰ ὑποστηρίξωσι τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν διὰ τῆς διηγήσεως διαφόρων περιστατικῶν, τῶν ὁποίων ὁμως σπανίως ὑπῆρξαν μάρτυρες αὐτόπται, ἀλλ' ἔμαθον παρ' ἄλλων ἀκουσάντων αὐτὰ παρὰ τῶν αὐτοπτῶν.

Αἱ πλείσται βεβαίως, τῶν τοιούτων διηγῆσεων εἶνε παντάπασι φαντασιώδεις, αἱ δὲ λοιπαὶ στηρίζονται ἐπὶ σφαλερᾶς ἀντιλήψεως μάλ-λον ἢ ἤττον κοινῶν φυσικῶν φαινομένων, καὶ διὰ τοῦτο αἱ ὑπερφυσικαὶ δυνάμεις τερατουργοῦσι κατὰ προτίμησιν ἐνόπιον ἀνθρώπων ἀμαθῶν καὶ ἀγεύστων ἐπιστήμης, τὸν αὐχένα τῶν ὁποίων πιέζει βαρὺς τῆς δεισιδαιμονίας ὁ ζυγός.

Τὸν πραγματικὸν πυρῆνα πολλῶν ἐκ τῶν διηγῆσεων τούτων ἀποτελοῦσιν αἱ λεγόμεναι παρηρυσθησῖαι (hallucinationes). Καλοῦνται δὲ τοιοῦτοτρόπως ἰνδάσματα ἢ εἰκόνες προσώπων καὶ πραγμάτων, αἱ ὁποῖαι δὲν ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τίποτε πραγματικόν, παρίστανται ὁμως εἰς τὴν συνείδησιν ὡς ἀληθεῖς, ὑπὸ διαφόρους ἐνεργείας καὶ καταστάσεις, καὶ συμφέρονται πολλαχῶς μὲ τὰς ἀπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου πραγματικὰς ἀντιλήψεις.

Εἶναι δὲ αἱ παρηρυσθησῖαι γεννήματα ἀνωμά-λου ἢ ἀσυνήθους λειτουργίας τῶν νεύρων, ἰδίως τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ αἱ ἀπλούταται μορφαὶ των διατελοῦσι τοῖς πᾶσι γνωσταί. Εἰς αὐτὰς π. χ. ἀνάγεται ἡ αἴσθησις τῆς μυρμηκιάσεως, τῆς ὁποίας ἀντιλαμβανόμεθα πολλάκις χωρὶς νὰ ὑπάρχωσι πραγματικῶς μύρμηκες ἐπὶ τῶν μελῶν μας. Ὁμοίως καὶ ἡ ἄνευ γευστοῦ τινος ἀντικειμένου πικρὰ γεῦσις ἐν τῷ στόματι ὁμοίως ἢ ἐμβοῆ τῶν ὠτων καὶ οἱ διάφοροι ἤχοι, μάλι-στα οἱ ἐκ τῆς κινήσης, καθὼς ἐπίσης οἱ σπινθη-ρες καὶ αἱ μαρμαρυγαὶ καὶ αἱ λοιπαὶ φωταψαί, τὰς ὁποίας βλέπομεν ἐνίοτε ἐν τῷ σκότει.

Καὶ αἱ μὲν παρηρυσθησῖαι αὐταί, ὡς κοινὰ καὶ τοῖς πᾶσι συνήεις, οὐδεμίαν εἰς οὐδένα